

SOUŘADNICE SMRTI

ANEB KDYŽ REALITA PŘEKONÁ FANTAZII

Skutečný příběh
z let 1928-1935

EMIL HRUŠKA

SOUŘADNICE SMRTI

SOUŘADNICE SMRTI

ANEB KDYŽ REALITA PŘEKONÁ FANTAZII

Skutečný příběh
z let 1928-1935

EMIL HRUŠKA

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Copyright © Emil Hruška, 2021

Photos © archiv autora, Emil Hruška, 2021

Cover © Lukáš Tuma, 2021

Czech Edition © Nakladatelství Epocha, Praha 2021

ISBN 978-80-278-0027-8 (print)

ISBN 978-80-278-1064-2 (ePub)

ISBN 978-80-278-1065-9 (mobi)

ISBN 978-80-278-1066-6 (pdf)

OBSAH

Prolog.....	7
Tragédie v Jalovém Dvoře.....	9
Smrt zelinářky.....	75
Smrt nočního hlídače.....	129
Proces.....	161
Život jde dál (1)	181
Zánik Antona Weise.....	187
Život jde dál (2)	193
Epilog.....	207
Prameny a literatura.....	208

PROLOG

Mohl se ten prapodivný, v mnoha ohledech absurdní, ponurý a košatý příběh odehrát kdekoliv? Příběh tak ojedinělý a fatální, několik let se táhnoucí a stále více natékající, až do svého prasknutí?

Příběh, který sám sebe zanesl do análů české kriminalistiky, ačkoli ji vůbec neproslavil, ba naopak? Příběh; o jediném případě totiž nemůže být řeči.

Mohl se tedy tento příběh odvinout někde jinde?

Asi ne. Zřejmě nikoliv, protože specifické kulisy existující při jeho vzniku a formování, a jimi vykreslené souvislosti, hrály důležitou roli. Ačkoliv...

A nutno upozornit: Tento příběh je bohužel pravdivý.

Da capo al fine.

Napsat, že to je, nebo spíše byl drsný kraj?

Jistě, pravda, ano, ale přece jen... je to klišé.

Jen povrch bývá dle úzu drsný, leč zpravidla ne tak už nitro, uložené pod jeho krustou. Však je-li také ono, skrývajících stavení, stájná zvířata, ale především lidi, drsným? Drsným tak, že nelze přes ně jen tak přejet holou rukou?

Měj se v takovém kraji na pozor, každý, i ty sám!

A právě takovým byl kraj, jenž kdysi sám od sebe postavil ony kulisy našemu vyprávění.

Kraj sahající od historicky neurotického výběžku nazvaného Ašským přes chebskou kotlinu do Českého lesa.

TRAGÉDIE v Jalovém Dvoře

*Čarovný večer jde, zločincův kamarád:
ten pomahačův krok jak vlčích tlapek chvat;
zavírá za sebou jak v sále potemnělém,
netečný člověk má teď choutky dravých šelem.*

Charles Baudelaire, Květy zla

Píše se rok 1928.

Měsíc a kousek toho roku uplynul, únor je studený a plný sněhu a ledu. A větru. Nejsme daleko od Mariánských Lázní, nějakých deset kilometrů jihozápadně. Broumov. Německy v těch dobách Promenhof; ves, mající v půli třicátých let 20. století ani ne 750 duší. Žijí tady hlavně lidé chudí, do úmoru především v lese pracující, tvrdí a drsní. Poctiví i zlí. Poctivých byla asi většina; o to více však prováděli své rejdy ti zlí. Nebo spíše suroví a bezcitní. Narodili se tak a v jejich růstu z toho nebylo úniku. Učený člověk by to možná nazval pojmem *determinace prostředím*.

Fičí to, fičí. Kroky křupou ve sněhu. Podsaditý rozložitý muž, může mít tak metr sedmdesát, urostlé silné postavy,

se prodírá sněhem, na nohou těžké kotníkové boty s gumovou podrážkou značky Baťa, pod kalhotami spodky a možná ještě noviny. Jako tepelnou izolaci. Slovu izolace ten muž možná nerozumí, ale už po léta ví, k čemu jsou ty staré papíry dobré. Hlavu mu před zimou chrání hrubá placatá čepice s postranicemi přes uši. Krátký zimní kabát je tmavý, stejně jako kalhoty. Zatím muži nevidíme do obličeje, ale kdybychom viděli, spatřili bychom zarudlý obličej venkovana s výrazným světlým knírem.

Zima, *scheisse*...

Muž jde a jde, noha pravidelně nohu mívá, sníh křupe.

Vidíme jej zezadu. Schýlená temná postava, ruce v kapsách. Jde z Chodové Plané, tehdy Kuttienplan, kde předchozího dne, bylo to 6. února 1928, vystoupil z osobního vlaku od Chebu. Vydal se sem za posledních pár korun krást. Přinejhorším žebrot. Zná dobře tento kraj, Mariánské Lázně, Neudorf, Hinterkotten, Promenhof; české úřady mají pro tyto obce jména Třebeň, Zadní Chodov a Broumov, ale to onoho muže nezajímá. Jde za „výdělkem“ a je mu jedno, kde k němu přijde. Dostat se tak někde oknem do domu, vlézt někde na půdu, do stodoly, sebrat nejlépe peníze, ale i šatstvo, potraviny; dobře by se prodala třeba taková zachovalá peřina. Ale nedařilo se. Ani žebrota v Mariánské Lánkách nic nevynesla.

Hladový přespál za Neudorfem ve stohu slámy. Kdybychom při tomto pohledu měli nejen optické vjemy, zjistili bychom, že ten muž jaksi... Poněkud páchne. Jakousi zachtlinou... špínou, potem a bůhví čím ještě. Česnekem? Tabákem? Je to tulák bez domova?

Ano i ne.

Teď kráčí přes Zadní Chodov do Broumova.

Je nad ránem 7. února a nikde člověka. To je dobře.

Důvěrně zná tu vlnitou cestu do zalesněných vrchů, po které šel od svého dětství snad tisíckrát. Obloha temní, těžká nízká oblaka věští další sněhovou nadílku; že špičky vzrostlých smrků je propíchnou jako duchnu a vločky jako peří zasypou kraj...

Vane protivný vítr od západu.

Kroky křupou ve sněhu, ztěžka z něj vytáhnout nohy, není-li na trase prošlápnutá nebo projetá stezka.

A v hlavě pod hrubou soukennou čepicí „náš“ muž stále zahřívá onu prostou myšlenku, která jej vyslala do rodného hnízda krást. Dál jeho myšlení už cestu nezná. Chce se najíst, vypít něco teplého, ale hlavně, hlavně přijít k nějakým penězům, se kterými by se mohl vrátit ke své milé.

Přenocuje podruhé jako obvykle zavrtán někde do stohu?

To ještě neví.

Záleží na tom, jak to dopadne po příchodu do osady ležící na kraji lesa asi kilometr jižně nad Broumovem. Ta osada se jmenuje Jalový Dvůr, německy Galtenstallung.

Lexikon: Galtenstallung, česky Jalový Dvůr: Dvůr, určený původně pro ustájení jalových krav, rozšířený postupně na osadu, vznikl kolem roku 1760. Ve 30. letech zde bylo 19 domů a žilo tady 78 stálých obyvatel, hlavně domkářů, živících se prací v lese a na svých malých hospodářstvích.

V Jalovém Dvoře bydlí starší bratr tohoto muže, kterého vidíme proti bílým pláním jako pohybující se temný obrácený vykřičník. Jeho bratr má rodinu a malé děti, je chudý, k němu si pro peníze nejde, vůbec za ním nechce jít, ale kdyby bylo třeba, jako krajní možnost, může snad u něj na podlaze přespat a trochu se najíst.

V těžkopádné chodcově mysli klíčí z prosté myšlenky přece jen konkrétní plán. Spíše jen nápad. V Jalovém Dvoře, ačkoliv je to malé hnízdo, je obecná škola, v níž jediná učitelka v jedné místnosti učí děcka od šesti do patnácti let. Ty nejstarší děti proto, že jsou velmi tupé a nezvládají přechod na větší a lepší školu v blízkém Broumově. Muž, kterého pozorujeme, se v té obecné škole kdysi, v době před první světovou válkou a během ní, naučil číst, psát a trochu počítat. Nebyl vyloženě hloupý, po vychození obecné školy jej vzali do učení za kuchaře v jednom mariánskolázeňském hotelu. To, že se řemeslu nevyučil, nebylo jeho vinou, stály za tím tragické důsledky Velké války. Měl to těžké, celá jeho rodina to měla těžké a ta válka vše ještě fatálně ztížila; matku od útlého dětství neměl a otec ve válce padl. Vyrůstal tedy v nouzi u prarodičů.

Někdejší kuchtík a dnes pomocný dělník bez práce ví, že v jalovodvorské škole bydlí mladá učitelka. Sama. Je svobodná, je hezká a lidmi včetně dětí oblíbená. Do tohoto bohem zapomenutého a drsného lesního zákoutí při bavorské hranici přišla z Prahy. Na doporučení své tety, ale o své vůli. Léčit si zde na čistém podhorském vzduchu a v německém prostředí své *chabrus* plíce. Ve škole vyučuje jen ona, nikdo jiný. K personálu však možno připočítat paní Eheimovou, uklízečku a posluhovačku.

Škola v Jalovém Dvoře

Ta hezká Pražačka-učitelka, kterou párkrát zahlédl, když byl u svého bratra, musí mít přece peníze. Když žije sama a tak skromně, jak slyšel.

Ty peníze chce.

Musí je mít!

Kdyby se vrátil bez peněz, jeho svárlivá družka, na které je závislý psychicky, ale hlavně sexuálně (je to jeho první a do budoucna jediná žena, jíž před dvěma roky až bláznivě podlehl a kvůli které je schopen provést vlastně cokoli), by mu udělala scénu, kterou už z minulosti znal, kdy hlavní její zbraní byla výhrůžka, že jej opustí. Navždy!

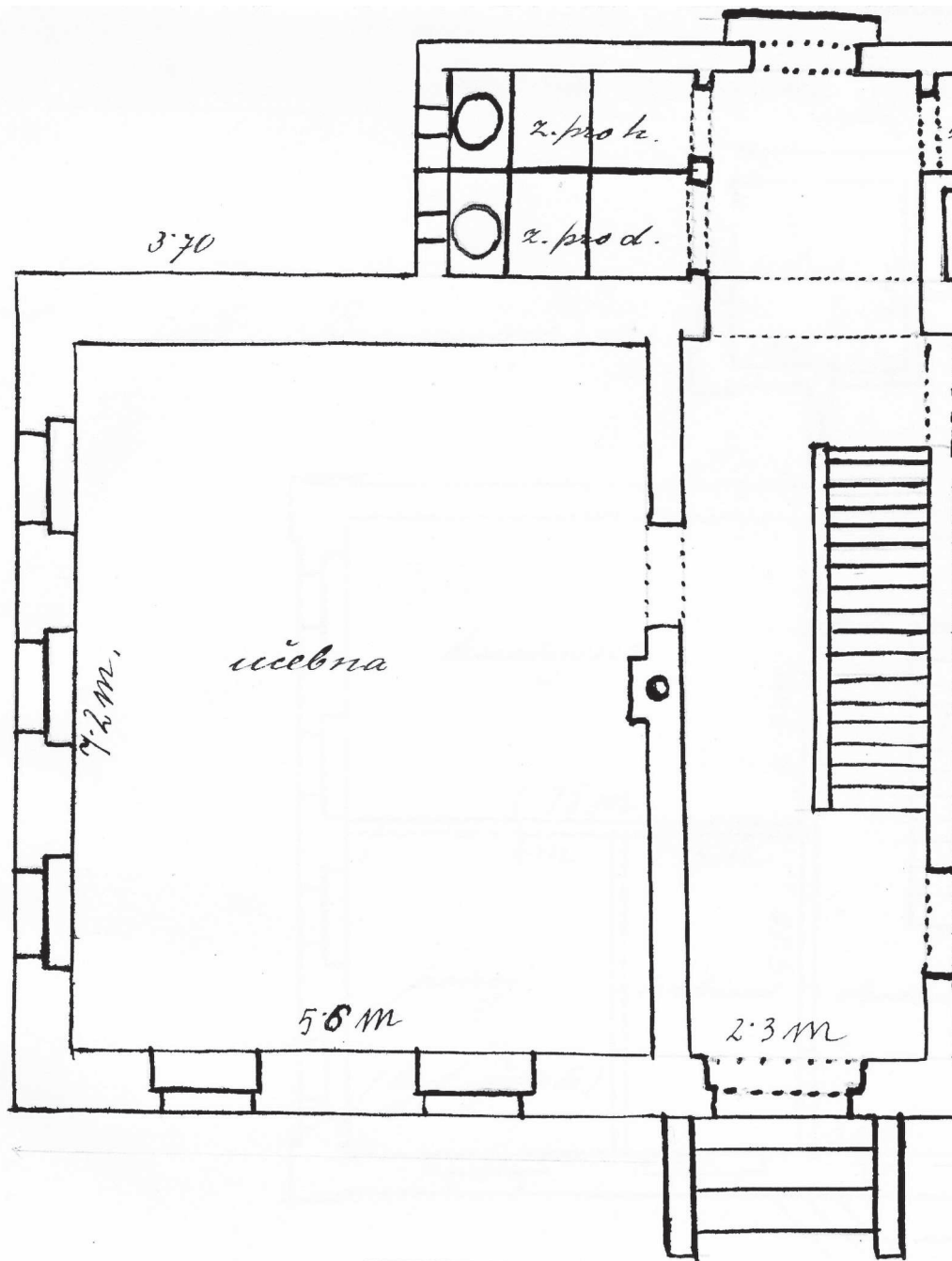
Táhni, nemrcouchu!

Třeba to půjde hladce?

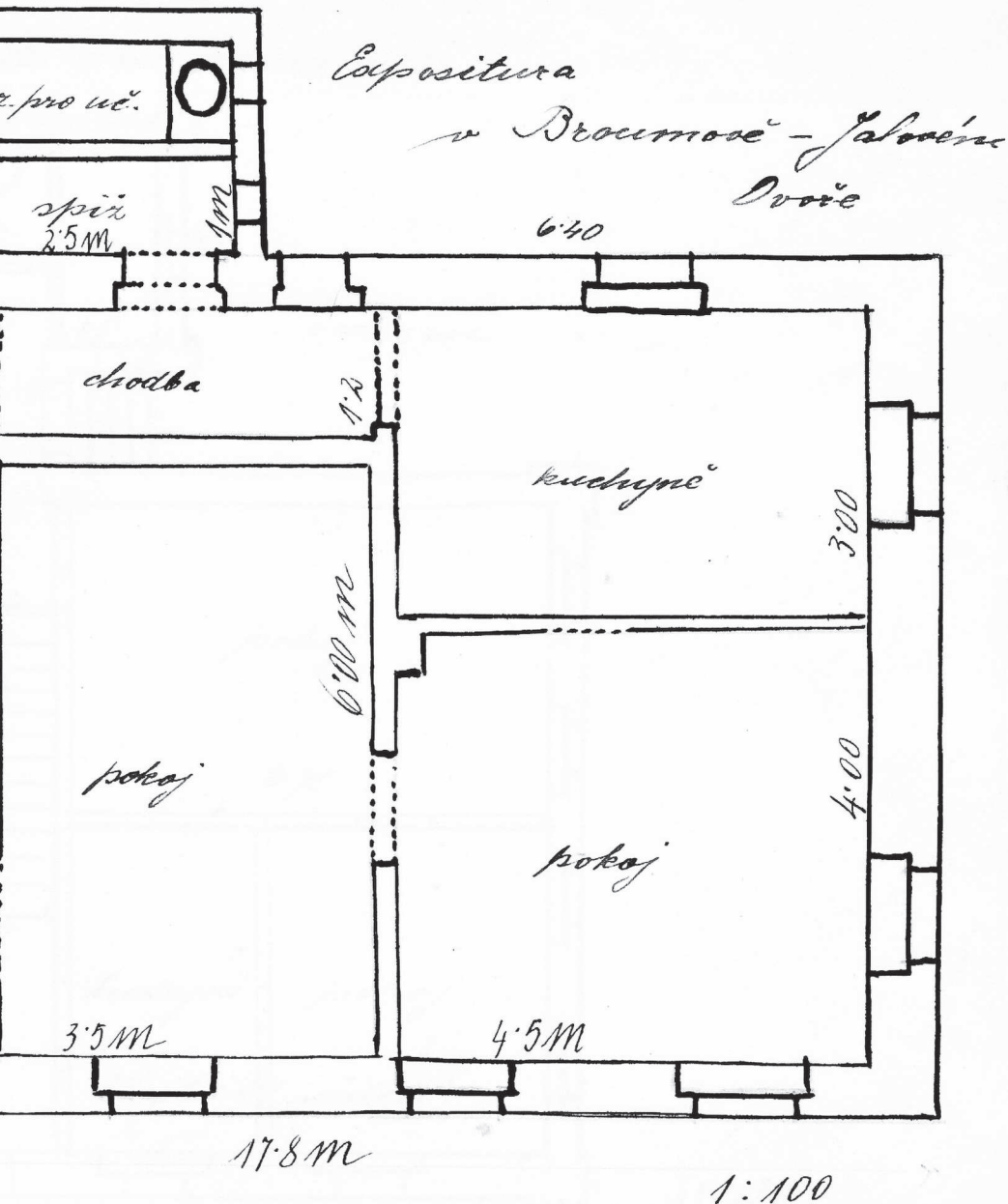
V té škole se přece vyzná. Navštěvoval ji pět let.

Nikdo „našeho“ muže při jeho chůzi z Chodové Planě do Broumova a odtud do Jalového Dvora kupodivu neviděl. Kupodivu! Podívejme se na mapu, je to přece jen kus cesty!

Nikdo jej neviděl ani v Jalovém Dvoře samotném.

Škola v Jalovém Dvoře

Je opatrný, zkušený. Vychytralý. Těžký život jej vyučil.
Léta žije na hranici a za hranicí zákona.

Zvykl si. Je to boj o přežití, který on vnímá jako normální, běžný.

Je tma. Krčí se v křoví u plotu školní zahrady.

Konečně spatří na rozhraní tmy a světla, je před sedmou ráno, uklízečku Annu Eheimovou, dobře ji zná a ona jej, nesmí se stát, že by ho spatřila.

Podaří se.

Eheimová vejde zadním vchodem do školy a nechá za sebou odemknuto. Vzápětí se přes plot přelege rozložitý černý stín, potichu otevře dveře, vejde do školy a schová se ve sklepe. Sklep je oproti krajině, kterou hodiny krácel, teplý, vlídny jako pohlazení. Muž si sedne na jakousi bednu a opřen o zeď hned usne. Má toho dost. Spánek poráží hlad.

Venku sněží, a to je pro něj výhra.

Nikdo o něm neví.

Po chvíli se sesune z bedny na zem.

Tvrdě spí a spí...

Probudí jej dětské hlasy shora.

Škola žije jako krabice čertíků, právě je přestávka. Děcka křičí, perou se, lomoží a střídají se u suchého záchodu, jehož vchod je umně včleněn do nitra školní budovy.

Muž zpozorní a vstane. Naslouchá.

Je snad něco ve sklepe, co by učitelka mohla hledat? Těžko říct. Je tma, v tom vlhkém teple, kde vlastně nic užitečného není.

Asi ne...

Snad ne.

Když učitelka s dětmi opustila školu o polední přestávce, muž obezřetně vyšel ze sklepa a vystoupal na půdu.

Tady u komína bude konečně dost teplo. Taky že ano. Tiskne se ke komínu jako k své milence a konečně vychutnává to pravé teplo.

Z vikýře padá na půdu denní, ještě churavé světlo.

Něco k snědku? Tady?

Ne. Jen staré noviny, rozbitá školní lavice, na které asi učitelka suší třešňové listí. Na čaj. Na léčivé *thé* kvůli svému zdraví. Nějaké polámané dřevo...

Sáhá po novinách, utrhne kus, nacre listím a nasliní. Primitivní cigaretu olízne oheň ze sirky a muž-vetřelec kouří. Aspoň to, na lepší už dlouho nemá.

Jedna, druhá, třetí „třešňová“ cigareta vtažená do plic.

Nedopalky zašlapává bytelnou „baťovkou“, která má gumovou podrážku.

Čeká.

Je zkušený. Nesmí se nic uspěchat. Ani při obyčejných krádežích, kterých má za sebou habaděj.

Vražda

Je po obědě, děti a učitelka jsou zpátky ve škole. Kdyby tak tušily...

Kolem čtvrté hodiny odpolední učitelka řekne natěšeným dětem, že konečně půjdou sáňkovat. Škola je rychle opět prázdná. Až na jednoho člověka. Ten sejde z půdy a snaží se otevřít dveře do učitelčiny kuchyně. Jsou zamčené. Jde zpátky na půdu, hledá nějaké náčiní. Získá opracovaný dřevěný hranol, snad nohu od stolu, a kus drátu, z kterého si

zhotoví jakýsi jednoduchý paklíč. Ale dveře stále odolávají a on nechce dělat hluk, neví, není-li někdo v blízkosti školy. Je to ale pech! Všimne si, že ze zámku spíže, nacházející se vedle kuchyně, trčí klíč. Zatím aspoň to. Zásoby ve spíži skoro žádné, ale marmeláda a chleba k utišení hladu zatím stačí. Kus chleba si dává do kapsy. *Na potom.*

Bez peněz nemůže ze školy odejít.

Já ji teda zabiju, rozhodne se.

Život učitelky Marie Fritscheové tak bude ještě trvat ne celé tři hodiny.

Veselého sáňkování se účastní i poněkud odrostlý žák, čtrnáctiletý Franz Josef Schmid, chlapec to pitomý a prolhaný, leč syn místního „školního dozorce“. Schmid se věnuje radovánkám na sněhu i poté, co slečna Fritscheová školní sáňkování ukončí. Pamatujme si tohoto hochu. Jakkoli je to v podstatě blb, podaří se mu zvláštní shodou okolností v dalších měsících a letech fatálně ovlivnit životy jiných. Ale teď si tento výrostek užívá spolu s menšími dětmi sáňkování a občas přitom hýká blahem.

Už je tma.

Muž s dřevěným hranolem v ruce trpělivě čeká na učitelku. Sedí na schodech vedoucích na půdu, kryt nízkou zídkou. Vypadá to, jako kdyby na mysliveckém posedu čekal lovec na kořist.

Učitelka jde po sáňkování na večeři do blízké hospody *Lustiger Wenzel*, Veselý Václav, patřící Antonu Wilflingovi. Před odchodem z hospody si ještě kupuje láhev citronové šťávy. Platí velkou bankovkou, hostinská jí vrací na 500 korun a všimne si, že učitelka má v peněžence asi osm stovek. Hodně peněz, v té době.

Marie Fritscheová vstoupí do školy zadními dveřmi. Tedy těmi, jimiž se muž na ni číhající dostal ráno do školy. Odmyká dveře kuchyně a vchází dovnitř. Rozsvítí petrolejku. Pak jde do učebny, kde dověře pootevřené okno. Svítí si baterkou. Zavře dveře učebny a jde chodbou k hlavním dveřím, asi se chce přesvědčit, že jsou zamčeny. Posvítí na ně. Muž nad ní se pohne, učitelka cosi zaslechne a namíří světlo z baterky na půdní schody. Scéna ne jako z hororu, ale hororová. Teď a tady! Uvidí nějakého robustního chlapa v tmavém; v okamžiku, kdy ji posedne hrůza, chlap se na ni vrhne a mlátí ji tím kusem dřeva do hlavy. Rány jsou silné, jedna, druhá... čtvrtá. Marie Fritscheová klesne v bezvědomí na zem. Dlažbu pod její hlavou zalévá krev.

Zvíře v lidském futrálu odhodí klacek a jde do kuchyně.

Ve světle petrolejky hledá v kredenci peníze.

Na stole je kabelka, v ní peněženka obsahující několik bankovek. Muž si je dává do kapsy kabátu a tobolku hází do ohně v kamnech.

Potom se vrací k bezvládné učitelce. Posvítí si na ni její baterkou. Fritscheová se nehýbe, což jej uspokojí. Vyjde opět na půdu. Podívat se, zda tam něco nezapomněl. Na půdě jej napadne: a je ta učitelka (jejíž jméno nezná) doopravdy mrtvá? Co když ještě ne? Svým kapesním nožem proto uřízne kus prádelní šňůry. Aby ji když tak uškrtil.

Učitelku.

Tu pro lidi, co ji znali, pěknou, chytrou a milou ženskou.

Sešel ze schodů. Baterka osvětila nehybnou Fritscheovou.

Je po smrti, nebo ne?

Sáhl na ni. Je teplá. Jak jinak, po tak krátké době.

A mrtvá? Opravdu je mrtvá?

Muž uchopil bezvládnou učitelku a odtáhl ji jako nějaký balík ke kuchyňským dveřím.

Proč? To věděl jen on sám.

Když ji pustil na zem, slyšel, jak zaúpěla. Tak ona žije!

Donnerwetter!

Marie Fritscheová

Sáhl po prádelní šňůře, omotal ji Marii Fritscheové kolem krku a škrtil.

Nešlo to dobře, šňůra se zadrhovala. Škrčení se nedařilo.

Nadto ta mladá učitelka pořád dýchala... chrčela a chrčela. Pořád!

Donnerwetter!

Co s tím?

Pustil prádelní šňůru a vstal.

Proč?

Protože se rozhodl učitelku Marii podřezat.

Podřezat jako dobytče. Třeba jako kozu. Kozu už jednou podřezal, když kradl, podřezal spoustu drůbeže, když